

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 013 Початкова освіта

(Шифр за ОПП ПП.36; ПП.37)

**Коломия
2018 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Коломийський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Коломийського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Лаппо В.В.

Обговорено та рекомендовано науково-методичною радою Коломийського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

11 вересня 2018 р., протокол № 1.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “**Методика виховної роботи**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 013 «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація виховної роботи як однієї з складових освітньої системи.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна безпосередньо спирається на вивчення загальної педагогіки, теорії виховання, педагогічної майстерності. Дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: фізичне виховання з методикою викладання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні засади здійснення виховної роботи.
2. Особливості виховної роботи в осередку загальноосвітньої школи.
3. Психолого-педагогічні передумови виховання дітей різних вікових груп.
4. Провідні складові громадського виховання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни “**Методика виховної роботи**” полягає в опануванні форм, методів і засобів виховної роботи в умовах освітнього закладу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “**Методика виховної роботи**” є:

- опанування сучасних теоретичних й практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання;
- ознайомлення з різними напрямками виховання та технологією їх реалізації в освітньому процесі,
- вивчення специфіки організації й здійснення виховної роботи у загальноосвітній школі, позашкільних навчальних освітніх закладах, тимчасових дитячо-юнацьких осередках.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- зміст, етапи й очікуваний результат процесу виховання;
- основні закономірності та чинники ефективності процесу виховання;
- класифікацію методів виховання та умови оптимального вибору й ефективного їх застосування;
- основні напрями виховання;
- структуру і принципи функціонування колективу;
- особливості виховної роботи у початковій, середній і старшій школі;
- форми і засоби підвищення педагогічної культури батьків;
- значення громадських організацій у вихованні учнівської молоді;
- особливості системи позашкільної освіти України на сучасному етапі;

вміти:

- здійснювати управління процесом виховання;
- добирати методи і прийоми виховання;
- застосовувати індивідуальну, групову та масову форми виховної роботи;
- планувати і проводити години класного керівника;
- організовувати виховний захід;
- виконувати обов'язки класного керівника;
- співпрацювати з сім'ями учнів;
- залучати активну громадськість до процесу виховання;
- здійснювати виховну роботу в позашкільних закладах освіти;
- розробляти і спільно з вихованцями реалізовувати колективну творчу справу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади здійснення виховної роботи

Тема 1. Загальна характеристика мети та сучасних проблем виховання

Зміст, етапи й очікуваний результат процесу виховання. Основні закономірності та чинники ефективності процесу виховання. Зміст процесу виховання в зарубіжній школі. Мета виховання – сукупність властивостей особистості. Управління процесом виховання. Проблема самовиховання і перевиховання у педагогічній науці і практиці. Визначення мети виховання у зарубіжній педагогіці.

Ключові поняття: процес виховання, зміст виховання, закономірності виховання, мета виховання, управління процесом виховання, результат виховання.

Тема 2. Визначальні умови й методи реалізації виховної роботи

Провідні принципи виховання. Значення принципів виховання у процесі досягнення мети виховання. Поняття методу та прийому виховання. Класифікація методів виховання. Основні групи методів виховання й передумови їх використання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання. Методи формування свідомості. Методи формування суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності та поведінки. Методи контролю та аналізу ефективності виховання.

Ключові поняття: принципи виховання, методи виховання, прийоми виховання.

Змістовий модуль 2. Особливості виховної роботи в осередку загальноосвітньої школи

Тема 3. Організація виховної роботи у загальноосвітніх закладах

Реалізація провідних завдань виховання в освітньому процесі. Специфіка індивідуальної, групової та масової форм виховної роботи. Планування і проведення години класного керівника. Технологія організації і проведення виховного заходу. Шляхи підвищення ефективності виховання школярів.

Розумове виховання. Формування наукового світогляду особистості. Форми і методи морального виховання у початковій школі. Статеве виховання і підготовка підлітків до сімейного життя. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності. Правове виховання. Виховання несприйняття наркотичних речовин. Організація екологічного виховання в урочний і позаурочний час. Трудове виховання.

Профорієнтаційна робота в школі. Економічне виховання. Формування основ підприємництва. Організація естетичного виховання учнів. Значення фізичного виховання у процесі реалізації здорового способу життя.

Ключові поняття: завдання виховання, напрями виховання, форми виховної роботи, індивідуальна форма виховної роботи, групова форма виховної роботи, масова форма виховної роботи, година класного керівника, виховний захід.

Тема 4. Виховання учнівського колективу

Структура і принципи функціонування колективу. Виховний вплив колективу. Шляхи виховної взаємодії класного керівника з учнівським колективом. Визначення провідних ознак учнівського колективу. Шляхи згуртування колективу. Органи учнівського самоврядування.

Ключові поняття: колектив, дитячий колектив, учнівський колектив, структура учнівського колективу, функції учнівського колективу, виховний вплив, учнівське самоврядування.

Тема 5. Організація діяльності класного керівника

Зміст роботи класного керівника. Функції класного керівника. Планування й здійснення класним керівником виховної роботи. Роль класного керівника у згуртуванні й вихованні учнівського колективу. Співпраця класного керівника з родинами учнів. Шляхи ефективної взаємодії класного керівника з учнівським колективом.

Ключові поняття: класний керівник, учнівський колектив, планування виховної роботи, контроль навчальної діяльності класу, індивідуальна робота з учнем, групова робота з класом, організація виховного заходу, згуртування колективу.

Змістовний модуль 3. Психолого-педагогічні передумови виховання дітей різних вікових груп

Тема 6. Виховна робота у початковій школі

Основні психологічні особливості молодших школярів. Характеристика завдань виховної роботи у початковій школі. Визначення оптимальних форм і методів виховного впливу на учнів початкової школи. Формування в школярів гуманних рис особистості. Розвиток пізнавальних інтересів учнів. Форми і методи виховання у молодших школярів рис дисциплінованості.

Ключові поняття: дитина молодшого шкільного віку, вікові новоутворення, психологічна готовність до школи, завдання виховання, гуманний світогляд, пізнавальні інтереси, дисципліна, дисциплінованість.

Тема 7. Виховна робота з учнями середнього шкільного віку

Психологічні особливості дітей підліткового віку. Специфіка підліткового віку як передумова виховної роботи з учнями 5 – 9 класів. Форми і методи виховної роботи у середніх класах. Шляхи формування особистісних якостей підлітків у позакласній роботі. Завдання виховної роботи з підлітками. Формування гуманістичного світогляду в учнів 5 – 9 класів. Значення виховних заходів і колективних творчих справ (КТС) у роботі з підлітками.

Ключові поняття: криза підліткового віку, завдання виховання, напрями виховання, учнівське самоврядування, виховний захід, колективна творча справа.

Тема 8. Виховна робота з старшокласниками

Психологічні особливості старшокласників і завдання виховної роботи у 10 – 11 класах. Особливості педагогічного спілкування й виховної роботи зі старшокласниками. Провідні завдання виховання старшокласників. Основні напрями виховання учнів старших класів. Форми організації виховної роботи у старших класах. Оптимальні засоби стимулювання громадської активності старшокласників. Організація самовиховання учнів у старших класах.

Ключові поняття: особистісне становлення, завдання виховання, напрями виховання, форми виховної роботи, громадська активність, самовиховання.

Змістовний модуль 4. Провідні складові громадського виховання

Тема 9. Взаємодія школи, сім'ї і громадськості у вихованні молодого покоління

Педагогічна культура батьків як передумова сімейного виховання. Форми і засоби підвищення педагогічної культури батьків. Шляхи залучення громадськості у процес виховання. Визначення виховної функції громадських організацій. Роль громадських організацій у вихованні учнівської молоді. Громадська діяльність як чинник формування особистості. Значення громадських організацій у національному вихованні учнівської молоді.

Ключові поняття: педагогічна культура, сімейне виховання, сім'я, громадські організації.

Тема 10. Виховна діяльність позашкільних навчальних закладів

Різновиди дитячих і юнацьких організацій. Історія становлення позашкільних організацій в Україні. Провідні принципи функціонування позашкільних навчальних закладів. Характеристика системи позашкільної освіти сучасної України. Форми виховної роботи в позашкільних закладах освіти. Виховна справа як синтезований компонент у діяльності позашкільного навчального закладу. Роль педагога у функціонуванні дитячого гуртка.

Ключові поняття: система освіти, позашкільний навчальний заклад, дитячі організації, юнацькі організації, гурток, форми виховної роботи, виховна справа.

3. Рекомендована література

1. Виховна діяльність класного керівника: соціально-методологічний концепт : навч.-метод. посіб. / Хмельниц. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [авт. та упоряд.: В. Є. Берега, В. Ю. Іова]. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2016. – 211 с.
2. Вороніна О. В. Робоча книга класного керівника / О.В.Вороніна; [упоряд. та відпов. ред. Мурашко Н. Л.]. – Київ : Шк. світ, 2013. – 127 с.
3. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді / Ніна Гавриш, Ганна Ситник; [упоряд. Ж.М. Сташко] – К.: Шк. світ, 2011.– 125 с.

4. З Україною в серці (тренінг з патріотичного виховання дітей та молоді) : посібник / [І. Д. Бех, Ж.В. Петрович, В. І. Кириченко]; НАПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2015. – 182 с.
5. Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти : із досвіду роботи Укр. дитячого центру "Молода гвардія" : метод. посіб. / [Щубелка Н. В. та ін. ; за ред. Н. В. Щубелки] ; М-во соц. політики України, Держ. підприємство "Укр. дитячий центр "Молода гвардія". – Одеса : ВМВ, 2014. – 113 с.
6. Кравчук Л. В. Незвичайні свята: сценарії / Л. В. Кравчук ; упоряд. Чиренко Н. В. – К. : Шкільний світ, 2014.– 128 с.
7. Кузьмінський А. І. Настільна книга класного керівника : навч.-метод. посіб. / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. – К. : Знання, 2012. – 262 с.
8. Малихін А. О. Методика виховної роботи в поняттях, схемах, таблицях, коментарях : [навч. посіб.] / А.О.Малихін; Бердян. держ. пед. ун-т.– Бердянськ : БДПУ, 2016. – 185 с
9. Манчуленко Л. В. Методика соціально-виховної роботи у сучасних умовах : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Лілія Манчуленко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : ЧНУ, 2012. – 239 с.
10. Матвеева, Н. О. Педагогіка : завдання і ситуації. Практикум[Текст]. Ч.ІІІ : Теорія та методика виховання. / Н. О. Матвеева. – Ів.-Франківськ : НАІР, 2014. – 312 с.
11. Методика виховної роботи : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича; [уклад. Давидович В.Л., Давидович М.Ф.] – Чернівці: Рута, 2007.– 302 с.
12. Моральне виховання молодших школярів засобами етнопедагогіки : навч.-метод. посіб. / Гордійчук О.Є. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – 182 с.
13. Науково-технічний напрямок позашкільної освіти : нариси з історії розвитку та сьогодення / Голов. упр. освіти і науки Дніпропетр. облдержадмін., Комун. позашкіль. навч. закл. "Дніпропетр. обл. центр наук.-техн. творчості та інформ. технологій учнів. молоді" ; [упоряд. Волкова Л. В.]. – Д. : Ліра, 2012. – 99 с.
14. Нормативно-правове забезпечення роботи класного керівника / [упоряд.: Н. Чиренко]. – Київ : Шк. світ, 2014. – 122 с.
15. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навч.-метод. посіб. / Оржеховська В. М., Федорченко Т. Є. ; НАПН України, Ін-т проблем виховання. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 171 с.
16. Постовий В.Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей. : [посібник] / В.Г. Постовий, О.А. Невмержицький; М-во освіти й науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова [та ін.] – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008.– 355 с.
17. Поясик О. І. Методика виховної роботи: Навчально-методичний посібник / О. І. Поясик., В. В. Лаппо. – Івано-Франківськ: Плай, 2011. – 202 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: усний контроль – співбесіда, індивідуальне чи фронтальне опитування, експрес-опитування, захист методичних розробок виховних заходів тощо; письмовий контроль - тести, самостійні та контрольні роботи, підготовка методичних розробок виховних заходів.